

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Termiz Iqtisodiyot va servis universiteti rektori
A.U. Sattarov

30-avgust 2024-yil

Ro'yxatga olindi: №BD-60230100-1.06
2024-yil 30-avgust

TILSHUNOSLIK NAZARIYASI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 230000 – Tillar
Ta'lim yo'nalishi: 60230100 – Filologiya va tilarni o'qitish (o'zbek tili)

Termiz- 2024

Fan/mavzu kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
TNI, 809	2024-2025	1	2
Fan/mavzu turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari	Jami yuklama (soat)
Majburiy (2 ECTS)	o'zbek	2	60
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Tilshunoslik nazariyasi	30	30	60
1.	<p>I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – tilshunoslik sohasining predmeti, vazifalarini yoritish, fan doirasida o'rganiladigan asosiy masalalarning mazmun-mundarijasini ichki va tashqi integratsiya asosida tahlil qilish, tilning ijtimoiy tabiati, shakllanish jarayoni, taraqqiyoti, til va jamiyat, til va tafakkur munosabati, til birliklari o'rtasidagi munosabatlar, til sathlari, dunyo tillari tavsifi, tasnifi haqida ma'lumotlar berishdan iborat.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>1-mavzu. "Tilshunoslik nazariyasi" fanining maqsadi, vazifalari. Tilning ijtimoiy tabiati.</p> <p>2-mavzu. Til va tafakkur munosabati. Til va nutq munosabati.</p> <p>3-mavzu. Yozuv tarixi va turlari.</p> <p>4-mavzu. Til birliklari o'rtasidagi munosabatlar.</p> <p>5-mavzu. Til – ramzlar tizimi.</p> <p>6-mavzu. Tilning fonetik-fonologik, lug'at sathi.</p> <p>III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Tilning ijtimoiy, biologik, fiziologik tabiati. Tilning ijtimoiy funksiyalari. Til birliklari va mantiq birliklari. Leksemaning til birligi sifatidagi mohiyati. Nutq – murakkab mexanizm sifatida Ozbek tilini o'qitishda qo'llaniladigan huquqiy-me'yoriy hujjatlar. Ona tili darslarining rejalashtirili <p>Amaliy mashg'ulotlari multimedia qurollari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p>		
2.	<p>IV. Semenar mashg'ulotlar bo'yicha tavsiyalar</p>		

<ol style="list-style-type: none"> Til birliklari o'rtasidagi munosabatlar tahlili Tillarning fonetik-fonologik, grammatik tizimi Til – ramzlar tizimi Tilning axborotni to'plash va uzatish funksiyasi. So'z, tushuncha. "Konsept" tavsifi. Nutq – murakkab mexanizm sifatida <p>V. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR</p> <p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzularni talabalar o'qituvchi rahbarligida auditoriyada va auditoriyadan tashqari talaba mustaqil ishi talabidan kelib chiqib bajarishi tavsiya etiladi.</p> <p>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</p> <ol style="list-style-type: none"> Tilshunoslik masalalarini o'rganishda ichki integratsiya. Tilshunoslik masalalarini o'rganishda tashqi integratsiya. So'z ma'nosini o'zlashtirishning psixolingvistik asoslari. Tillarning tarixiy aloqadorligi. So'zning semantik tahlili. Tilshunoslik masalalarini o'rganishda tarixning ahamiyati. 	<p>VI. Ta'lim natijalari (Kashiy kompetensiyalari)</p> <ol style="list-style-type: none"> Hozirgi o'zbek adabiy tili fani bo'limlari yuzasidan egallagan bilim, ko'nikma va malakalarini ona tili o'qitish dars mashg'ulotlarini olib borish jarayonida qo'llaniluvchi metodik ko'rsatmalarga, o'quvchilar bilan umumiy va individual ishlash, o'qitilayotgan matnlarda uchraydigan tanish va notanish leksik birliklarning ma'no nozikliklarini o'rganish, matn turlarga ajrata bilish va ularning har biriga xos xususiyatlar, ularni o'qitish texnologiyalari haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi; Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan zamonaviy yangi pedagogik texnologiyalardan umumli foydalana olish, grammatik qoidalar, nutq va matn ustida ishlashda o'quvchilarni fanga qiziqishlarini oshirishdagi mahoratlari, shuningdek, lingvokulturologik, lingvopragmatika, lingvopoeitika nuqtai nazaridan tahlil qila olish ko'nikmalariga ega bo'lishi; Dars mashg'ulotlari mazmunini sharhlash ko'nikmalari, ularning ilmiyilgini og'zaki va yozma ko'nikmalarini ifodalay olish malakasiga ega bo'lishi kerak.
<ol style="list-style-type: none"> <ul style="list-style-type: none"> aqliy hujum, FSMU-texnologiyasi; muammoli ta'lim, keys-stadi, pinbord va loyihalash usullari, amaliy ishlar. guruhi fikrlash, kichik guruhlar musobaqalari, Venn diagrammasi, klaster usuli, baliq skeleti, "Nima uchun?" chizmalari 	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari</p>

5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar</p> <p>Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abdurazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010. 2. Yo'ldoshev I. va b. Tilshunoslik asoslari. –Toshkent: Innovatsiya-Ziyo, 2024. 3. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent:Shafolat Nur Fayz. 2020. 4. Qurbanov M. va Raupova L. O'zbek struktural tilshunosligi asoslari – Toshkent: Innovatsiya-ziyo, 2021 <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мирзиёев Ш. М. Буюк келжагимизни мард ва олийжаноб халқимиз билан бирга кураимиз.-Тошкент. “Ўзбекистон”, 2017.-488-б. 2. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013. 3. Yo'ldosheva D. “Tilshunoslikka kirish”dan mashqlar to'plami. –T.: Fan, 2016. 4. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009 <p>Axborot manbalari (saytlar):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali. 2. www.ziyouz.uz 3. www.ziyouz.com www.uzedu.uz
7.	<p>Fan dasturi Termiz iqtisodiyot va servis universitet Kengashning 2024 yil “30”- avgustdagi “ 1 ” -sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>S.Bazarov – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Pedagogika va ijtimoiy-gumanitar fanlar fakulteti dekani, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD) dotsent</p> <p>R.Ergasheva – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti O'zbek tili va adabiyoti kafedrasini o'qituvchisi</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>Umurqulov B. – TerDU, O'zbek tilshunosligi kafedrasini mudiri, filologiya fanlari doktori, professor.</p> <p>Turdimurodov S.E. – TerDU, O'zbek tilshunosligi kafedrasini katta o'qituvchisi, f.f.f.d.</p>